

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови**

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

**ТЕХНІКИ ЕФЕКТИВНОГО
МОВНОГО СПІЛКУВАННЯ**

**підготовки здобувачів освіти
першого (бакалаврського) рівня**

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «Техніки ефективного мовного спілкування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.
10 с.

Розробник:

Локайчук Світлана Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії та культури української мови

Погоджено:

Гарант ОПІ Українська мова.
Українська та зарубіжна література.
Літературна майстерність

Жанна БОРТНІК

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови,
протокол № 7 від 14 січня 2026 року.**

Завідувач кафедри

Ірина ЛЕВЧУК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	А Освіта	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 150 / 5	А 4 Середня освіта Українська мова. Українська та зарубіжна література. Літературна майстерність.	Рік навчання: 2
ІНДЗ: є	перший (бакалаврський)	Семестр: 3
		Лекції: 10 год.
		Практичні: 20 год.
		Самост. робота: 110 год.
		Консультації: 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Локайчук Світлана Михайлівна

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри історії та культури української мови

Контактна інформація: мобільний телефон (067)7465467,

ел. пошта lokaychuk.svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації: середа , 15.00–16.00, каб. 304, корпус Н

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Техніки ефективного мовного спілкування» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня всіх спеціальностей. ВОК «Техніки ефективного мовного спілкування» має міждисциплінарний характер і забезпечує оволодіння основними знаннями, уміннями та навичками ефективного і правильного мовлення із застосуванням різних вербальних і невербальних засобів, прийомів, технік мовленнєвого впливу.

Програма ВОК «Техніки ефективного мовного спілкування» узгоджується із завданням сучасної вищої школи – готувати фахівців відповідно до вимог професійних стандартів:

фахово кваліфікованих і мовно компетентних, які б не лише

володіли українською літературною мовою в повсякденно-професійній сфері, а й набули знань про ефективні форми й техніки мовленнєвого впливу на співрозмовника та аудиторію, навичок комунікативно вмотивованого використання мовних засобів.

За своїм змістом цей курс органічно поєднує такі тісно пов'язані між собою тематичні блоки: теоретичні відомості про комунікативну грамотність та мовленнєвий вплив, практичне опанування мовними техніками міжособистісного спілкування, оволодіння основними засобами і прийомами переконання аудиторії під час прилюдного виступу.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета курсу – сформуванню уявлення про систему спеціальних технік (прийомів, засобів) ефективної мовної комунікації у професійній сфері та виробити навички послуговуватися ними у типових мовно поведінкових ситуаціях.

Основні завдання курсу:

- вивчення засад ефективної комунікації як науки про мовленнєвий вплив;
- підвищення рівня комунікативної компетентності здобувачів освіти;
- удосконалення власного комунікативного стилю здобувачів освіти і навичок емоційного інтелекту;
- практичне оволодіння вербальними і невербальними техніками ефективної комунікації в міжособистісному спілкуванні;
- ознайомлення з основними засобами переконання і техніками та прийомами впливу на аудиторію під час публічного мовлення.

3. Soft skills.

Вибірковий освітній компонент розвиватиме у здобувачів освіти **Soft Skills**, котрі дозволять їм бути успішними у майбутній професійній діяльності, зокрема:

- висловлюватися аргументовано, зрозуміло, грамотно, тактовно;
- володіти ефективними техніками для подолання комунікативних бар'єрів та вирішення конфліктних ситуацій;
- ефективно комунікувати з різними типами співрозмовників, продуктивно вести переговори, досягати компромісів;
- формувати навички лідерства, толерантного міжособистісного спілкування, роботи в команді;
- розвивати ерудованість, креативність, застосовувати техніку самопрезентації;
- володіти технікою активного слухання та технікою формулювання запитань;
- готувати якісні виступи-презентації.

3. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	Лекції	Практ	Сам. роб.	Конс.	Контроль/ Бали
Змістовий модуль I. Комунікативна грамотність та мовленнєвий вплив						
Тема 1. Техніки ефективного мовного спілкування в аспекті комунікативної грамотності	10	2		8		
Тема 2. Самопрезентація і самопросування в сучасному діловому світі	13		2	10	1	4
Тема 3. Бар'єри спілкування та прийоми їх подолання	17	2	2	12	1	4

Разом за модулем 1	40	4	4	30	2	8
Змістовий модуль 2. Мовні техніки міжособистісного спілкування						
Тема 4. Техніка «малої розмови» (small talk) у професійній та непрофесійній комунікації	17	2	2	12	1	4
Тема 5. Техніки активного слухання	13		2	10	1	4
Тема 6. Техніки формулювання запитань	13		2	10	1	4
Тема 7. Техніки конструктивної критики	15		2	12	1	4
Разом за модулем 2	58	2	8	44	4	16
Змістовий модуль 3. Засоби переконання і техніки впливу на аудиторію під час публічного мовлення						
Тема 8. Техніка мовлення. Засоби логіко-емоційної виразності виступу	17	2	2	12	1	4
Тема 9. Прийоми активізації уваги слухачів. Сторітелінг	18	2	2	12	2	4
Тема 10. Засоби переконання у структурі прилюдного виступу-презентації.	17		4	12	1	8
Разом за змістовим модулем 3	52	4	8	36	4	16
Види творчих робіт та ІНДЗ						
Розв'язування комунікативних задач						30
Створення та виступ-презентація мініпроєкту)						30
Усього годин та балів	150	10	20	110	10	100

4. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає опрацювання деяких теоретичних питань, зокрема тих, які не були розглянуті під час лекцій, а також здобувачі освіти виконують завдання до кожної теми практичного заняття, розміщені на платформі Moodle ВНУ імені Лесі Українки: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1513>

Тема чи вид діяльності	Кількість годин
Виконання практичних завдань і вправ на вміння послуговуватися запропонованими техніками мовного спілкування: «малої розмови» (small talk), активного слухання, формулювання запитань, я-висловлювання, «сендвічу», сторітелінгу.	20
Аналіз художніх текстів та фільмів, у яких використано різні техніки спілкування, оцінювання їхньої вмотивованості та комунікативних невдач	20
Моделювання ігрових ситуацій професійного та міжособистісного спілкування із застосуванням вивчених технік (вербальний і невербальний рівень)	20

Підготовка до тренінгів щодо використання технік ефективного мовного спілкування	20
Створення презентації на самостійно дібрану тему (професійна проблематика)	10
Підготовка прилюдного виступу (структурування, добір мовного матеріалу, робота над технікою та виразністю мовлення тощо) і його виголошення (на практичному занятті)	20
Разом	110

IV. Політика оцінювання

З інформацією про засади поточного та підсумкового оцінювання у ВНУ імені Лесі Українки можна ознайомитися на сайті Університету (<https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Політика викладача щодо здобувача освіти ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених освітнім компонентом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Консультації в позааудиторний час відбуваються щовівторка (15:00–16:00, корп. Н, каб. 304). Готуватися до практичних занять та контрольних заходів потрібно за виданням: Локайчук С. Техніки ефективного мовного спілкування: навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2021. 44 с.

У разі змішаного або дистанційного навчання завдання до практичних занять розміщено в електронному курсі на платформі Moodle ВНУ імені Лесі Українки, зокрема, Локайчук С. *Техніки ефективного мовного спілкування*. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1513>

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою і складається із суми балів за поточний контроль знань (максимум 100 балів). Поточне оцінювання відбувається на кожному практичному занятті.

Під час вивчення освітнього компонента при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання завдань самостійної роботи.

Оцінювання ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою і складається із суми балів за поточний контроль знань (максимум 100 балів). Поточне оцінювання відбувається на кожному практичному занятті (максимальні бали подано в таблиці Структура освітнього компонента). Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання): 0% – завдання не виконано; 40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні; 60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані; 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру; 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань, індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників ВНУ імені Лесі Українки ([Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату](#)).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Виконання усіх форм робіт, які підлягають

оцінюванню, відбувається в строго визначені розкладом терміни. Пропущені з поважних причин теми чи заняття можуть бути відпрацьовані під час консультацій очно або на платформі дистанційного навчання Moodle (URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/>). Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі українки (<http://surl.li/lydxqg>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (<http://surl.li/qctikb>). Додаткові (бонусні) бали зараховуються, якщо наукові активності здобувача освіти за тематикою відповідають освітньому компоненту.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік як результат набраних балів за поточне оцінювання. До творчих робіт належить розв'язування комунікативних кейсів (30 балів) та виступ-презентація мініпроекту (30 балів).

Під час розв'язування комунікативних кейсів враховуємо такі критерії: 1) вмотивованість використання певної комунікативної техніки або поєднання кількох технік – 7 балів; 2) грамотність, багатство і логічність мовлення – 7 балів; 3) нестандартний підхід до вирішення, креативність – 7 балів; 4) невербальна поведінка – 4 бали; 5) інтонаційна різноманітність; елементи театралізації – 5 балів.

Під час виступу-презентації враховуємо критерії оцінювання публічної промови: 1) точне, цікаве формулювання назви теми: чинник актуальності і новизни теми –2 бали; 2) ефектність вступу; інформаційна свіжість – 3 бали; 3) логічність розвитку теми; аргументація основних положень; контраргументація – 8 балів; 4) контакт з аудиторією; засоби активізації уваги слухачів; мистецтво цитування; афористичність мовлення; прийоми драматизації

виступу; наочність – 8 балів; 5) невербальна поведінка оратора – 2; 6) стилістична виразність виступу; інтонаційна різноманітність; елементи театралізації; цікаві приклади – 7 балів.

Перелік питань до заліку

1. Різновиди та рівні комунікації.
2. Функції комунікації.
3. Вербальний і невербальний аспекти мовленнєвого впливу.
4. Роль самопрезентації і самопросування в сучасному діловому світі.
5. Основні техніки активного слухання.
6. Вербальна і невербальна поведінка під час активного слухання. Помилки активного слухання.
7. Техніки формулювання запитань.
8. Переформатування деструктивних запитань (звинувачень) у конструктивні.
9. Техніки відповідей на запитання.
10. Прийоми встановлення контакту з використанням малої розмови (
11. Прийоми підтримання розмови. Експертна зона співрозмовника.
12. Техніки малої розмови.
13. Комунікативні невдачі під час small talk.
14. Особливості техніки «Я-повідомлення». Помилки у «Я-повідомленні».
15. Техніка «гамбургера» у спілкуванні.
16. Типи бар'єрів спілкування. Рівні нерозуміння (фонетичний, семантичний (смысловий), стилістичний, логічний).
17. Прийоми подолання зовнішніх та внутрішніх бар'єрів спілкування.
18. Стратегії поведінки у конфліктній ситуації.
19. Вербальні техніки залагодження конфлікту.
20. Промовець і його аудиторія. Характеристики аудиторії.
21. Принципи інформування аудиторії.
22. Мовні засоби переконання.
23. Маніпуляції в публічному виступі
24. Мовленнєві засоби впливу на аудиторію.
25. Техніка сторітелінгу в публічному спілкуванні.

VI. Шкала оцінювання знань

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

1. Беба Ю. Вісім правил ефективної презентації. URL: <https://www.redbull.com/ua-uk/8-pravyl-efektyvnoyi-prezentatsiyi>
2. Борг Дж. Мистецтво говорити: таємниці ефективного спілкування. Харків: Фабула, 2021. 304 с.
3. Картер А. Не бійся спитати: 10 кроків до вдалих переговорів /перекл. з англ. Київ: Лабораторія, 2021. 222 с.
4. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. 2-ге вид. Київ: Наш формат, 2021. 184 с.
5. Локайчук С. Техніки ефективного мовного спілкування. Навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2021. 44 с
6. Локайчук С. Метод сторітелінгу в курсі «Українська мова за професійним спрямуванням». *Пріоритетні напрями сучасної лінгводидактики (до 90-ї річниці з дня народження Лариси Павлівни Рожило)*. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 106–108.
7. Локайчук С.М. Техніка «малої розмови» (small talk) у професійній комунікації. *Актуальні проблеми сучасної науки: матер. IV Міжнар. наук.-практ. інтернет- конф.* Київ, 2021. С. 42–43.
8. Флемінг К. Говорити легко та невимушено: як стати приємним співрозмовником. Харків, 2021. 240 с.
9. Załazińska A., Rusinek M. Retoryka codzienna. Poradnik nie tylko językowy. Kraków: Wyd-wo «Znak», 2022. 228 s.

Інтернет-ресурси

1. Електронні словники СловоСвіт. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm
2. Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України. URL: <http://ulif.mon.gov.ua/about>
3. Словник. Портал української мови та культури. URL: <http://slovnyk.ua/>
4. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/>
5. Український лінгвістичний портал. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
6. Словопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/>